

POZITA QË KA NAMAZI DHE GJURMËT E TIJ TË MIRA

nga Shejkh Rabij' Ibn Hadi 'Umejr el-Medkhalij

Përktheu: Alban Malaj

Pozita që ka Namazi në Islam dhe gjurmët e tij të mira

Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut. Salavatet dhe selamet qofshin për të Dërguarin e Allahut, si dhe mbi Familjen e tij, Shokët e tij dhe të gjithë ata që ndjekin udhëzimin e tij.

Më tej:

Vërtet, namazi është një çështje madhështore në Islam dhe ai gëzon një pozitë të lartë tek Allahu, tek i Dërguari i Tij dhe tek Besimtarët; ndërkaq ai është shtylla e dytë e Islamit (nga rëndësia) mbas dy Dëshmimeve.

Transmetohet nga Ibn 'Umer (radij-Allahu 'anhuma) se i Dërguari i Allahut (sal-Allahu 'alejhi ue sellem) ka thënë:

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ، وَحَجُّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا.

“Islami ngrihet mbi pesë (shtylla): Dëshmia se nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përpos Allahut dhe se Muhamedi është i Dërguari i Allahut, falja e Namazit, pagimi i Zekatit, agjërimi i Ramadanit dhe kryerja e Haxhit për atë që ka mundësi.”

Vërtet, Allahu i ka nxitur Besimtarët për faljen e namazit në shumë ajete Kur'anore, prej të cilave është thënia e të Lartësuarit:

﴿مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾
﴿مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾

“Drejtojuni Atij me pendesë, frikësojuni Atij dhe falni namazin e mos u bëni si ata që i shoqërojnë Atij diçka tjetër (në adhurim). Si ata, që fenë e vet e kanë përçarë dhe janë ndarë në grupe, e ku çdo grup është i kënaqur me atë që ka.”¹

I Lartësuari thotë gjithashtu:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا
الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾

“E ata ishin urdhëruar veçse që të adhuronin Allahun me përkushtim të singertë, duke qenë në fenë e pastër (të Ibrahimit), si dhe të falnin namazin e të jepnin zekatin. Dhe kjo është feja e drejtë.”²

I Lartësuari thotë gjithashtu:

﴿قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِّن قَبْلِ أَن
يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ﴾

¹ Er-Rum, 31-32.

² El-Bejjine, 5.

“Thuaju robërve të Mi të cilët besojnë: Le të falin namazin dhe le të japin fshehurazi dhe haptazi nga ajo që u kemi dhënë Ne, para se të arrijë dita në të cilën s’ka as tregti, as miqësi.”³

Mes lutjeve që ka bërë miku i afërt i Rrahmanit (Ibrahimi) - mbi të dhe mbi Pejgamberin tonë qoftë paqja dhe bekimi - është:

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿١٠٠﴾

“O Zoti im, më bëj mua dhe pasardhësit e mi që ta kryejmë përherë namazin! O Zoti ynë, na i prano lutjet!”⁴

Allahu e ka bërë namazin detyrë për çdo Musliman që ka hyrë në moshën e pjekurisë dhe është i shëndoshë mendërisht. Ai na mësoi që t’i edukojmë fëmijët tanë me namaz [siç ka thënë Pejgamberi – *sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*]:

عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ الصَّلَاةَ لِسَبْعٍ، وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا لِعَشْرِ.

“Mësojuani fëmijëve tuaj namazin në moshën shtatë vjeçare dhe qëllojini ata që të falen kur të mbushin dhjetë vjeç.”

Ai ka urdhëruar që namazi të falet me xhemat në shtëpitë e Allahut të cilat janë xhamitë, i ka lavdëruar ata që falen në to, i ka çmuar tej mase cilësitë e tyre të lëvdueshme dhe ka përmendur shpërblimin e madh që ka përgatitur për ta duke thënë:

³ Ibrahim, 31.

⁴ Ibrahim, 40.

فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا أَسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿٦٦﴾
رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ تَخَافُونَ يَوْمًا
تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٦٧﴾ لِيَجْزِيَ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ
وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٦٨﴾

“Në shtëpitë që Allahu ka urdhëruar të lartësohet e të përmendet aty Emri i Tij. Atë e lavdërojnë në mëngjes dhe mbrëmje njerëz, të cilët nuk i pengon shitblerja nga përmendja e Allahut, nga falja e namazit dhe dhënia e zekatit. Ata kanë frikë nga Dita kur zemrat dhe shikimet do të jenë të shqetësuara. (Këta shpresojnë) që Allahu t’i shpërblejë sipas veprave më të mira që kanë bërë e t’u shtojë akoma më shumë nga Dhuntia e Tij. Dhe Allahu i jep kujt të dojë pa masë.”⁵

Dhe i Lartësuari thotë gjithashtu:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ
تَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٧٨﴾

“Xhamitë e Allahut i vizitojnë dhe i mirëmbajnë vetëm ata që besojnë Allahun dhe Ditën e Fundit, që falin namazin, japin zekatin e që nuk i frikësohen askujt përveç Allahut. Nuk ka dyshim se këta janë në rrugë të drejtë.”⁶

I Lartësuari thotë gjithashtu:

⁵ En-Nur, 36-38.

⁶ Et-Teube, 18.

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾

“Thuaj (o Muhamed): Zoti im urdhëron drejtësi. Drejtohuni vetëm nga Ai në çdo xhami e lutjuni Atij singerisht, me besim të pastër e të vërtetë! Siç ju ka krijuar së pari, ashtu do t’ju ringjallë.”⁷

Kështu pra, Ai i ka urdhëruar robërit e Tij me *el-Kist* (d.m.th. me drejtpeshim) - e që kjo është drejtësia (*el-Adl*), me qëndrueshmëri dhe drejtim kah kibla në çdo xhami ku falet namazi.

Dhe thotë i Lartësuar:

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

“O bijtë e Ademit, merrni me vete rroba të përshtatshme për çdo xhami ku faleni! Hani e pini, por mos e teproni. Vërtet, Ai nuk i do ata që e teprojnë.”⁸

“Rroba të përshtatshme” nënkupton rrobat që mbulojnë pjesët e turpshme në namaz, qoftë ai namaz me xhemat në xhami apo çdo namaz tjetër. Madje mbulimi i pjesëve të turpshme është obligim në çdo situatë [për shkak të thënies së Pejgamberit – *sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem* – që ka ardhur në hadith të saktë]:

وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ يَسْتَحْيَا مِنْهُ.

⁷ El-A’raf, 29.

⁸ El-A’raf, 31.

“Allahu meriton më shumë se kushdo tjetër që të turpëroresh prej Tij.”

Ajo që kuptojmë nga të gjitha këto ajete është sqarimi i rëndësisë së xhamive që Allahu ka urdhëruar të ndërtohen me qëllim që në to të falet namazi me xhemat. Xhamitë janë prej simboleve më të mëdha të Fesë dhe falja e namazit me xhemat dhe thirrja e ezanit në to janë nga simbolet më të dalluara të Fesë. Përveç kësaj, mosfalja e namazit me xhemat në xhami është nga shenjat e hipokrizisë, Allahu na ruajt.

I Lartësuari ka thënë për namazin:

وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ
الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

“Kërkoni ndihmën e Allahut me durim e me namaz! Kjo është me të vërtetë e vështirë, përveçse për ata që i binden Allahut me nënshtrim të plotë duke iu frikësuar Dënimit të Tij dhe duke shpresuar në Shpërblimin e Tij. Ata të cilët janë të bindur se do të takojnë Zotin e tyre dhe se do të kthehen tek Ai.”⁹

Transmetohet nga Ebu Hurejra (radij-Allahu ‘anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

إن أثقل الصلاة على المنافقين صلاة العشاء وصلاة الفجر لو يعلمون ما فيهما لأتوهما ولو حبواً ولقد هممت أن أمر بالصلاة فتقام ثم أمر رجلاً فيصلي بالناس، ثم أنطلق معي برجال معهم حزم الحطب إلى قوم لا يشهدون الصلاة، فأحرق عليهم بيوتهم بالنار.

⁹ El-Bekare, 45-46.

“Vërtet, namazet më të rënda për munafikët janë Jacia dhe Sabahu. Sikur ta dinin se çfarë (mirësie dhe shpërblimi) ka në to, ata do të vinin qoftë edhe duke u zvarritur. Vërtet, kam menduar të jepja urdhër që të falej namazi pastaj të urdhëroja një njeri që t’u dilte njerëzve imam, pastaj të nisesha me disa burra duke mbajtur dru xjarri drejt atyre që nuk vijnë për namaz dhe do t’u vija flakën shtëpive të tyre bashkë me ata brenda.”¹⁰

Transmetohet nga ‘Abdullah Ibn Mes’udi (radij-Allahu ‘anhu) i cili ka thënë:

لقد رأيتنا وما يتخلف إلا منافق قد علم نفاقه أو مريض، إن كان المريض ليمشي بين رجلين حتى يأتي الصلاة.

“Me të vërtet, unë kam parë një kohë kur askush nuk qëndronte larg namazit (me xhemat) me përjashtim të ndonjë munafiku i cili njihej për nifakun e tij, ose ndonjë të sëmuri. Por nëse i sëmuri mund të mbahej me këmbët e tija, ai vinte në namaz.”

Ai ka thënë gjithashtu:

إن رسول الله علمنا سنن الهدى، وإن من سنن الهدى الصلاة في المسجد الذي يؤذن فيه.

“Vërtet, i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) na mësoi rrugët e udhëzimit, e prej rrugëve të udhëzimit është namazi në xhaminë ku thirret ezani.”¹¹

I Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) na e ka bërë të qartë vlerën e namazit me xhemat. Transmetohet nga Ebu Hurejra (radij-Allahu ‘anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

¹⁰ Mutefekun ‘alejhi: Bukhari në: Kapitulli i Vlerës së Namazit të Jacisë me xhemat, hadithi n.657; dhe nga Muslimi në: Libri i Xhamive, hadithi n.651.

¹¹ Shënuar nga Muslimi në: Libri i Xhamive, hadithi n. 54.

تفضل صلاة الجميع على صلاة الرجل وحده خمسا وعشرين درجة.

“Namazi i falur me xhemat është njëzetë e pesë gradë më i mirë sesa namazi i falur nga një njeri i vetëm.” Dhe ka thënë:

ويجتمع ملائكة الليل وملائكة النهار في صلاة الفجر.

“Ëngjëjt e e natës dhe të ditës mbledhen për namazin e Sabahut.” Ebu Hurejra (radij-Allahu ‘anhu) ka thënë: Lexoni po të doni:

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ
إِنَّ قُرْءَانَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

“Dhe recitoje Kuranin në agim; me të vërtetë, recitimi i Kur'anit në agim është i dëshmuar (nga engjëjt).” [El-Isra, 78.]¹²

Transmetohet nga Ibn ‘Umeri (radij-Allahu ‘anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem) ka thënë:

صلاة الجماعة أفضل من صلاة الفذ بسبع وعشرين درجة.

“Namazi i falur me xhemat është njëzetë e shtatë gradë më i mirë sesa namazi i falur nga një njeri i vetëm.”¹³

Transmetohet nga Ebu Hurejra (radij-Allahu ‘anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem) ka thënë:

¹² Shënuar nga Muslimi në: Libri i Xhamive, hadithi n. 649. Edhe Bukhari ka transmetuar një hadith të ngjashëm me të, n. 648.

¹³ Mutefekun ‘alejhi: Bukhari në: Kapitulli i Vlerës së Namazit të falur me Xhemat, hadithi n. 645; dhe Muslimi në: Libri i Xhamive, hadithi n. 650.

صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي الْجَمَاعَةِ تُضَعَّفُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَفِي سُوقِهِ خَمْسَةً وَعِشْرِينَ ضِعْفًا وَذَلِكَ أَنَّهُ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا الصَّلَاةُ لَمْ يَخْطُ خَطْوَةً إِلَّا رُفِعَتْ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ فَإِذَا صَلَّى لَمْ تَزَلْ الْمَلَائِكَةُ تُصَلِّي عَلَيْهِ مَا دَامَ فِي مُصَلَاةٍ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ ارْحَمَهُ وَلَا يَزَالُ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاةٍ مَا انْتَهَرَ الصَّلَاةَ.

“Namazi që fal njeriu me xhemat është njëzetë e pesë herë më i mirë sesa namazi që ai fal në shtëpinë apo në dyqanin e tij, sepse kur ai merr abdes në mënyrë të përsosur, pastaj ecën për në xhami me qëllimin e vetëm që të falë namazin, atëherë për çdo hap që hedh drejt xhamisë shpërblimi i tij ngrihet me një gradë dhe i fshihen gjynahet derisa të hyjë në xhami. Ëngjëjt vazhdojnë t'i luten Allahut për sa kohë që ai qëndron në vendin e tij të faljes. Ata thonë: “O Allah, fale atë. O Allahu, mëshiroje atë.” Dhe njeriu konsiderohet se është në namaz për sa kohë që ai është në pritje të namazit tjetër.”¹⁴

Namazi është shkak për shlyerjen e gjynaheve.

Transmetohet nga Ebu Hurejra (radij-Allahu ‘anhu) se ai e ka dëgjuar të Dërguarin e Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) të thotë:

أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بَبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلُّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ؟

“Si mendoni, nëqoftëse para portës së ndonjerërit prej jush të kalonte një lumë dhe ai të lahej në të pesë herë në ditë, a mbetet ndonjë papastërti tek ai?” Ata thanë: “Jo, nuk mbetet më asnjë papastërti.” Ai pastaj tha:

فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَ الْخَطَايَا.

“Kështu është edhe shembulli i pesë namazeve. Allahu i fshin gjynahet nëpërmjet tyre.”

¹⁴ Mutefekun ‘alejhi: Bukhari në: Kapitulli i Vlerës së Namazit të falur me Xhemat, hadithi n. 647; dhe Muslimi në: Libri i Xhamive, hadithi n. 649.

Transmetohet nga Xhabir Ibn 'Abdilah (radij-Allahu 'anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem) ka thënë:

مثل الصلوات الخمس كمثل نهر جار غمر على باب أحدكم يغتسل منه كل يوم خمس مرات

“Shembulli i pesë namazeve është si puna e atij lumit që kalon pranë portës së ndonjërit prej jush, në të cilin ai lahet pesë herë në ditë.”¹⁵

¹⁵ Shënuar nga Muslimi (n. 668) dhe nga Ahmedi (vëll. 2, fq. 426) i cili e ka transmetuar nga Ebu Hurejra (radij-Allahu 'anhu).

Përdorimi i termit “Kufr” mbi atë që braktis Namazin

Transmetohet nga Xhabir Ibn ‘Abdilah el-Ensari (radij-Allahu ‘anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

إن بين الرجل وبين الشرك والكفر ترك الصلاة.

“Vërtet, midis njeriut, shirkut dhe kufrit është braktisja e namazit.”¹⁶

Transmetohet nga ‘Abdullah Ibn Burajde (radij-Allahu ‘anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

العهد الذي بيننا وبينهم الصلاة فمن تركها فقد كفر.

“Marrëveshja që është mes nesh dhe atyre është namazi, andaj kush e braktis atë ka bërë kufër me të vërtetë.”¹⁷

¹⁶ Shënuar nga Muslimi në: Libri i Imanit, hadithi n. 82; Ebu Davudi në: Libri i Sunetit, hadithi n. 4678, me tekstin: “Midis robit dhe kufrit është braktisja e namazit”. Është shënuar gjithashtu nga Tirmidhiu në: Kapitujt e Imanit, hadithi n. 2618, me tekstin: “Midis kufrit dhe imanit është braktisja e namazit.” Gjithashtu hadithi n. 2619, me tekstin: “Midis robit, shirkut dhe kufrit është braktisja e namazit.” Është shënuar gjithashtu nga Ibn Maxheh me tekstin: “Midis robit dhe kufrit është braktisja e namazit.” Hadithi n. 1078.

¹⁷ Shënuar nga Tirmidhiu në: Kapitujt e Imanit, hadithi n. 2621, dhe pastaj ai tha: “Ky është hadith hasen, sahih, garib.” Në zinxhirin e tij të transmetimit është Husejn Ibn Uakid, të cilin Ibn Me’ini e shpalli thikat (të besueshëm), kurse Imam Ahmedi ka folur rreth tij; el-Hafidh [Ibn Haxher] ka thënë: “Ai është thikat, mirëpo ai ka disa ngatërresa [në transmetimet e tij]. Kështu që hadithi merr gradën hasen [i mirë dhe i pranueshëm].” Ky hadith është transmetuar gjithashtu me të njëjtën rrugë nga Ibn Mexheh në: Libri i

Dijetarët janë kundërshtuar në lidhje me kuptimin e fjalës “*kufër*”: disa prej tyre mendojnë se ai është *kufër* i madh që e nxjerr lënësin e namazit nga Islami dhe argumenti i tyre është ky hadith bashkë me thënien e ‘Abdullah Ibn Shakijk [i cili ishte nga Tabi’inët]:

كان أصحاب رسول الله لا يرون شيئاً من العمل تركه كفر إلا الصلاة.

“Sahabët e të Dërguarit të Allahut nuk konsideronin *kufër* braktisjen e ndonjë vepre me përjashtim të braktisjes së namazit.”

Dijetarë të tjerë mendojnë se ky është *kufër* i vogël që nuk e nxjerr lënësin e namazit nga Islami për sa kohë që ai nuk e bën të lejuar braktisjen e tij. E nëse po, atëherë ai ka bërë *kufër* të madh sipas mendimit të përbashkët të Dijetarëve. Argumenti i këtyre Dijetarëve që nuk e deklarojnë atë mosbesimtar është thënia e Allahut të Lartësuar:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ

إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾

“Vërtet, Allahu nuk fal që të adhurohet dikush apo diçka tjetër veç Atij, por Ai i fal gjynahet e tjera kujt të dojë. Kush i bën shok Allahut (në adhurim), ai ka bërë gjynah të tmerrshëm.”¹⁸

Shumica e Dijetarëve, qofshin ata të mëherëshmit apo ata të mëvonëshmit, janë të mendimit se ky person (që ka braktisur namazin) duhet urdhëruar që të pendohet. Nëse pendohet, ai duhet të lëshohet, e nëse nuk pendohet dënohet me vdekje. Ebu Hanife dhe Dijetarë të tjerë janë të mendimit se ai nuk duhet të vritet por duhet të dënohet dhe të burgoset derisa ta falë namazin rregullisht.

Namazit, hadithi n. 1079; Imam Ahmedi në Musnedin e tij (vëll. 5, fq. 346); dhe Nesaiu në: Libri i Namazit, hadithi n. 463.

¹⁸ En-Nisa, 48.

Obligimi i drejtimit të Safeve dhe plotësimit të boshllëqeve

Ka thënë Imam Ahmedi në Musnedin e tij (vëll. 2, fq. 97): Na ka transmetuar Harun Ibn Ma'ruf duke thënë: na ka transmetuar 'Abdullah Ibn Uehb, nga Mu'auja Ibn Salih, nga Ebu Zahirijje, nga Kethir Ibn Murrah, nga 'Abdullah Ibn 'Umer i cili ka transmetuar se i Dërguari i Allahut (salallahu 'alejhi ue sellem) ka thënë:

أَقِيمُوا الصُّفُوفَ فَإِنَّمَا تَصُفُّونَ بِصُفُوفِ الْمَلَائِكَةِ وَحَادُوا بَيْنَ الْمَنَاقِبِ وَسُدُّوا الْخُلَلَ وَلْيُنُوا
فِي أَيْدِي إِخْوَانِكُمْ وَلَا تَدْرُوا فُرْجَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ وَصَلَ صَفًّا وَصَلَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى
وَمَنْ قَطَعَ صَفًّا قَطَعَهُ اللَّهُ.

“Drejtojini safet sepse ju rreshtoheni ashtu siç rreshtohen MelaiKET. Bashkoni supet me njëri-tjetrin, mbyllni boshllëqet, bëhuni të butë ndaj vëllezërve tuaj dhe mos lini hapësira për Shejtanin! Kush bashkohet me safin, Allahu i Madhëruar dhe i Lartësuar e afron atë, e kush e këput safin, Allahu i këput lidhjet me të.”

Ai, Allahu e mëshiroftë, ka thënë gjithashtu në Musnedin e tij (vëll.5/fq.262): Na ka transmetuar Feraxh duke thënë: na ka transmetuar Lukmani nën autoritetin e Ebu Uameh, i cili ka transmetuar se i Dërguari i Allahut (salallahu 'alejhi ue sellem) ka thënë:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الصَّفِّ الْأَوَّلِ.

“Vërtet, Allahu dhe Melaiket e Tij çojnë salavat për safin e parë.”

Ata i thanë: “O i Dërguari i Allahut, po për safin e dytë?” Ai tha:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الصَّفِّ الْأَوَّلِ.

“Vërtet, Allahu dhe Melaiket e Tij çojnë salavat për safin e parë.”

Ata i thanë: “O i Dërguari i Allahut, po për safin e dytë?” Tha i Dërguari i Allahut:

وَعَلَى الثَّانِي.

“Edhe për të dytin.”

Dhe ka thënë i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem):

سَوْأَ صُفُوفَكُمْ وَحَادُّوَا بَيْنَ مَنَآكِبِكُمْ وَلِيُثْبِتُوا فِي أَيْدِي إِخْوَانِكُمْ وَسُدُّوَا الْخَلَلَ فَانَ الشَّيْطَانُ
يَدْخُلُ بَيْنَكُمْ بِمَنْزِلَةِ الْحَدَفِ يَعْنِي أَوْلَادَ الضَّأْنِ الصَّغَارِ.

“Drejttojini safet tuaja, bashkoni supet me njëri-tjetrin, bëhuni të butë ndaj vëllezërve tuaj dhe mbyllni boshllëqet ngase Shejtani hyn përmes tyre sikur qengji i vogël.” Ky hadith është hasen me transmetimet e tjera që e mbështesin.

Ka thënë Imam Ebu Davudi në Sunenin e tij (vëll. 1, fq. 178, hadithi n. 666): Na ka transmetuar ‘Ijsa Ibn Ibrahim el-Gafikij duke thënë: na ka transmetuar Ibn Uehb, duke kaluar tek një tjetër zinxhir: na ka transmetuar Kutejbeh Ibn Se’id duke thënë: Lejthi na ka transmetuar – dhe teksti i Ibn Uehbit është më i plotë – nga Mu’auije Ibn Salih, nga Ebu Zahirijje, nga Kethir Ibn Murrah, nën autoritetin e ‘Abdullah Ibn ‘Umerit. Kutejbeh tha: nga Ebu

Zahirijeh, nga Ebu Sherxheh - dhe nuk e përmendi Ibn 'Umerin - se i Dërguari i Allahut - ka thënë:

أَقِيمُوا الصُّفُوفَ وَحَادُوا بَيْنَ الْمَنَاقِبِ وَسُدُّوا الْخَلَلَ وَلْيَبْنُوا بِأَيْدِي إِخْوَانِكُمْ.

“Rregulloni safet tuaja, bashkoni supet me njëri-tjetrin, mos lini hapsira dhe bëhuni të butë ndaj vëllezërve tuaj.”

‘Ijsa (Ibn Ibrahim el-Gafikij) nuk tha:

...بِأَيْدِي إِخْوَانِكُمْ وَلَا تَدْرُوا فُرُجَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ وَصَلَ صَقًّا وَصَلَهُ اللَّهُ وَمَنْ قَطَعَ صَقًّا قَطَعَهُ اللَّهُ.

“...bëhuni të butë ndaj vëllezërve tuaj dhe mos lini hapësira për Shejtanin! Kush bashkohet me safin, Allahu i Madhëruar dhe i Lartësuar e afron atë, e kush e këput safin, Allahu i këput lidhjet me të.”

Ebu Davudi tha: Ebu Sherxheh është Kethir Ibn Murrah.

Ai tha gjithashtu: “Kuptimi i frazës *“bëhuni të butë ndaj vëllezërve tuaj”* është se nëse dikush futet në saf, atëherë çdonjëri duhet të jetë i lirshëm me supet e tij në mënyrë që ai të futet në saf. Ky hadith është i saktë për shkak të transmetimeve që e mbështesin.

Transmetohen ng Enes Ibn Malik (radij-Allahu ‘anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

سَوُّوا صُفُوفَكُمْ فَإِنْ تَسْوِيَةَ الصَّفِّ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ.

*“Drejttojini safet tuaja sepse vërtet drejtimi i safeve është pjesë e plotësimit të namazit.”*¹⁹

¹⁹ Shënuar nga Ahmed (vëll. 3, fq. 177), Bukhari (n. 732), Muslimi (n. 433) dhe të tjerë.

Ai (radij-Allahu 'anhu) ka transmetuar gjithashtu: I Dërguari i Allahut (sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem) kthehej me fytyrë nga ne përpara se të jepte tekbinin e parë në namaz dhe thoshte:

تراصوا واعتدلوا.

“Rreshtohuni dhe drejtojini safet.”²⁰

Nu'man Ibn Beshir (radij-Allahu 'anhu) ka transmetuar: “I Dërguari i Allahut (sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem) i drejtonte safet tona sikur të përpiqej t'i bënte ato të drejta si shigjeta, derisa e shikonte se e kishim mësuar këtë prej tij. Një ditë ai erdhi, u drejtua dhe gati sa do thoshte “Allahu Ekber”, por pa një burrë që nuk e kishte kraharorin drejt me safin dhe tha:

عباد الله لتسوّن صفوفكم أو ليخالفن الله بين وجوهكم.

“O robër të Allahut, ose do t'i drejtoni safet ose me të vërtetë Allahu do t'i çojë fytyrat tuaja në drejtime të kundërta.” Shënuar nga Xhemati (Ahmedi, Bukhari, Muslimi, Ebu Davudi, Tirmidhiu, Nesaiu dhe Ibn Maxheh), përveç se Bukhari ka shënuar vetëm vetëm pjesën ku thuhet:

لتسوّن صفوفكم أو ليخالفن الله بين وجوهكم.

“Ose do t'i drejtoni safet ose me të vërtetë Allahu do t'i çojë fytyrat tuaja në drejtime të kundërta.”

Është edhe një version tjetër nga Ahmedi dhe Ebu Davudi ku thuhet: “Atëherë pashë një njeri që ngjiti shputën e tij me shputën e

²⁰ Muteffekun ilejhi.

atij që kishte pranë, gjurin e tij me gjurin e atij që kishte pranë dhe shpatullën e tij me shpatullën e atij që kishte pranë.”²¹

Xhabir Ibn Semura (*radij-Allahu ‘anhu*) ka transmetuar: I Dërguari i Allahut erdhi tek ne e na tha:

ألا تصفون كما تصف الملائكة عند ربها؟

“A nuk po rreshtoheni në safe ashtu siç rreshtohen melaiket para Zotit të tyre?”

Ne pyetëm: “O i Dërguari i Allahut, si rreshtohen melaiket në safe para Zotit të tyre?” Ai u përgjigj:

يتمون الصف الأول ويتراصون في الصف.

“Ata plotësojnë në fillim safet e para dhe janë të ngjitur me njëri-tjetrin në saf.”²²

Transmetohet nga Ebu Mes’udi (*radij-Allahu ‘anhu*) i cili ka thënë: I Dërguari i Allahut na prekte supet kur vinte koha e namazit dhe thoshte:

استووا ولا تختلفوا فتختلف قلوبكم، ليلني منكم أولو الأحلام والنهي ثم الذين يلونهم ثم الذين يلونهم.

“Rrini drejt, mos u ndani nga njëri-tjetri që të mos ndahen zemrat tuaja. Le të rreshtohen mbas meje ata që janë të vetëpërmbytur e të matur, pastaj ata më afër tyre, pastaj ata më afër tyre.” Ebu Mes’udi ka thënë:

²¹ Përcjellë nga “*el-Munteka*” të Mexhd Ibn Tejmiye (n. 1479). Hadithi është shënuar nga Ahmedi (vëll. 4, fq. 276), Muslimi (n. 436), Tirmidhiu (n. 2027), Ebu Davudi (n. 663) dhe Nesaiu (n. 810).

²² Shënuar nga Ahmedi në Musnedin e tij (vëll. 5, fq. 106), Muslimi (n. 430), Ebu Davudi (n. 661) dhe Nesaiu (n. 810).

فأنتم اليوم أشد اختلافاً.

“Kurse sot ju jeni ndarë akoma më shumë nga njëri-tjetri.”

Ka transmetuar Ibn Mes'udi (radij-Allahu 'anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem) ka thënë:

ليلني منكم أولو الأحلام والنهي ثم الذين يلونهم (ثلاثاً) وإياكم وهيشات الأسواق.

“Le të rreshtohen mbas meje ata që janë të vetëpërmbytur e të matur, pastaj ata që vijjnë mbas tyre (duke e thënë tri herë), dhe ruhuni nga rrëmuja nëpër tregje.”²³

Si përfundim unë them:

Prej efekteve të mira të namazit që falet ashtu siç duhet, me sinqeritet, me të gjitha kushtet dhe shtyllat e tij dhe me frikërespekt është suksesi dhe ngadhënjimi në realizimin e synimeve të vendosura nga Allahu. Allahu i Lartësuar ka thënë:

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾

“Me të vërtetë, janë të shpëtuar besimtarët. Ata të cilët janë të përvurur në namazin e tyre; dhe ata të cilët shmangen nga fjalët e kota; dhe ata të cilët japin zekatin.”²⁴

²³ Këto dy transmetime (nga Ebu Mes'udi) janë shënuar nga Muslimi (n. 234), kurse hadithi i Ibn Mes'udit është tek Tirmidhiu (n. 228).

²⁴ El-Mu'minun, 1-4.

Dhe prej rezultateve të këtij namazi është se ai të ndalon nga shthurja (*el-Fahsha*) dhe çdo e keqe (*Munker*) dhe bëhet shkak që Allahu të të përmendë para melaïkeve më të lartë:

أَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ۖ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنكَرِ ۗ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٢٥﴾

“Lexo (o Muhamed) atë që të është zbritur ty prej Librit (Kuranit) dhe fale namazin! Vërtet që namazi të ruan nga shthurja dhe nga çdo e keqe dhe me të vërtetë përmendja e Allahut (para melaïkeve) është më e madhe! Allahu di gjithçka që ju bëni.”²⁵

Qëllimi përse e shkruajta këtë artikull të shkurtër ishte që t'i përkujtoj vëllezërit e mi Muslimanë për rëndësinë e këtij namazi madhështor, t'i ndihmoj ata të kuptojnë pozitën e tij në Islam, t'i inkurajoj që ta kryejnë atë në shtëpitë e Allahut (d.m.th. nëpër xhamia) dhe t'u tërheq vëmendjen atyre ngaqë kam parë shumë Muslimanë – qofshin ata imamë ²⁶ apo xhemat i thjeshtë – të cilët nuk i kushtojnë rëndësi drejtimit të safeve, bashkimit të supeve dhe këmbëve dhe plotësimin e boshllëqeve përmes të cilave futet shejtani. Shokët e Muhamedit (*sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem*) ishin strikt në zbatimin e urdhërave dhe porosive të tij për sa i përket këtyre çështjeve. Dhe me të vërtetë unë kam parë shumë njerëz që e falin namazin të shkujdesur duke mos e kuptuar pasojën e kësaj, për të cilën nga ka paralajmëruar i Dërguari i Allahut (*sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem*) me thënien e tij:

²⁵ El-Ankebut, 45.

²⁶ Kjo për shkak se shumë nga imamët mjaftohen vetëm duke thënë “istey, seuu sufufekum” (drejtohuni, drejtoni safet) apo fjalë të tjera. Ata nuk e përkujtojnë xhematin që falet mbas tyre për atë që thoshte ai (*sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem*): “Ose do t'i drejtoni safet tuaja ose përndryshe Allahu do t'i kthejë fytyrat tuaja në drejtime të ndryshme.” Gjithashtu, ata nuk i kushtojnë rëndësi plotësimin të boshllëqeve në saf dhe gjërave të tjera që duhen thënë apo duhen bërë.

لَتَسَوْنَ صُفُوفَكُمْ أَوْ لِيُخَالِفَنَّ اللَّهَ بَيْنَ وَجْهِكُمْ.

“Ose do t’i drejtoni safet tuaja ose përndryshe Allahu do t’i kthejë fytyrat tuaja në drejtime të ndryshme.”

Kjo pasojë e hidhur ndihet në jetët e Muslimanëve për shkak se shejtani ka futur midis tyre përçarje, grindje, urrejtje, armiqësi dhe ndarje.

Nga shkaqet thelbësore të kësaj situate të rënduar është se ata e kundërshtojnë udhëzimin e tij (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem*) dhe udhëzimin e Sahabëve të tij në faljen e namazit sipas mënyrës që i Dërguari (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem*) na ka sqaruar dhe na ka paralajmëruar që të mos e kundërshtojmë.

Unë i lutem Allahut që t’u japë të gjithë Muslimanëve sukses në kapjen e fuqishme mbas Librit të Zotit të tyre dhe Sunetit të Pejgamberit të tyre, t’i lejojë ata që ndjekin metodologjinë e të Parëve tanë të Mirë (*es-Selefus-Salih*) në akijden e tyre, në veprat e ibadetit dhe në të gjitha çështjet e tjera të jetës së tyre, si dhe të na bëjë nga ata që janë ngadhënjimtarë, nga ata të cilët namazi i ndalon nga shthurja dhe çdo e keqe.

Allahu e lartësoftë përmendjen e Pejgamberit tonë Muhamed dhe e bekoftë atë, Familjen dhe Shokët e tij.

Shkroi:

Rabij' Ibn Hadij 'Umejr el-Medkhalij

24/11/1428 Hixhrij

Përktheu: Alban Malaj
E Xhuma, 9 Sha'ban 1430 Hixhrij/1 Gusht 2009
'Auali, Mekkeh